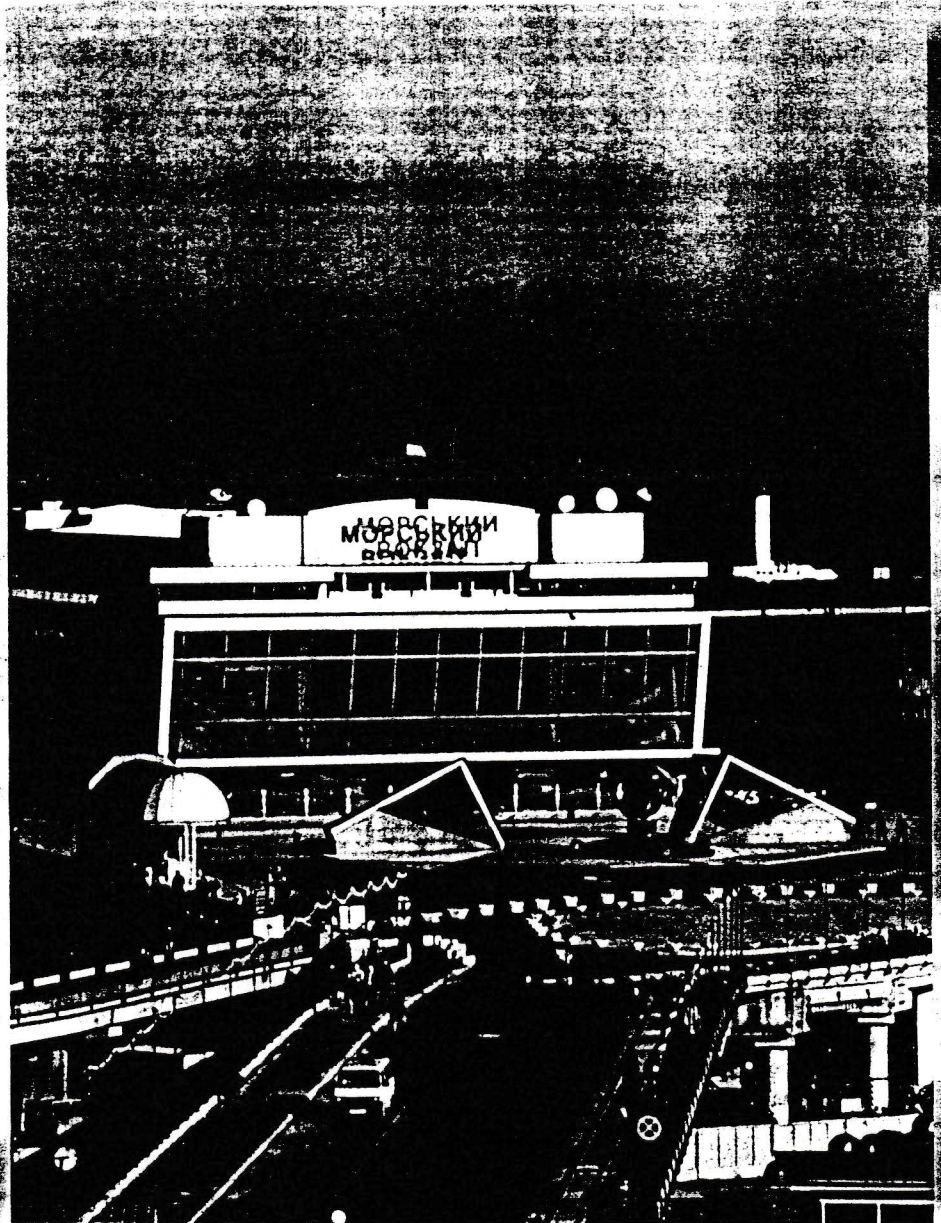

ОДЕСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

5 (61) 2000

5. Regional distribution of 5-alpha-reductase type 1 and type 2 mRNA along the human epididymis / M. C. Mahony, D. J. Swanlund, M. Billeter, K. P. Roberts, J. L. Pryor // *Fertility & Sterility*. — 1998. — Vol. 69, N 6. — P. 1116-1121.

6. Mueller A., Hermo L., Robaire B. The effects of aging on the expression of glutathione S-transferases in

the testis and epididymis of the Brown Norway rat // *J. of Andrology*. — 1998. — Vol. 19, N 4. — P. 450-465.

7. The appearance of basal cells in the developing murine epididymis and their temporal expression of macrophage antigens / A. Wagenfeld, C. H. Yeung, E. Nieschlag, T. G. Cooper // *Inter. J. of Andrology*. — 1998. — Vol. 21, N 4. — P. 217-226.

8. Interaction of the human epididymal protein CD52 (HE5) with epididymal spermatozoa from men and cynomolgus monkeys / C. H. Yeung, S. Schroeter, A. Wagenfeld, C. Kirchhoff, S. Kliesch, D. Poser, G. F. Weinbauer, E. Nieschlag, T. G. Cooper // *Molecular Reproduction & Development*. — 1997. — Vol. 48, N 2. — P. 267-275.

УДК 616.346-003.089

Н. Г. Ніколаєва, К. П. Алексюк, М. Г. Мельниченко

ЛІКУВАННЯ АПЕНДИКУЛЯРНИХ ІНФІЛЬТРАТІВ У ДІТЕЙ

Одеський державний медичний університет

Одним із ускладнень гострого апендициту у дітей є апендикулярний інфільтрат — відмежована форма апендикулярного перитоніту, частота якого становить від 1,2 до 6 % серед усіх форм гострого апендициту [1–3]. Запальний процес проходить фази щільного або пухкого апендикулярного інфільтрату з клінічними ознаками маніфестованого перитоніту або без них із наступним зворотним розвитком при сприятливих обставинах або з формуванням апендикулярного абсцесу [4, 5], що залежить від віку дитини, її реактивності, адекватності лікування [6, 7].

Спираючись на результати досліджень з використання внутрішньоосередкової антибіотикотерапії у поєднанні з іонофорезом у гнійній хірургії [8, 9] та аналізуючи клінічні спостереження, вважали за доцільне застосування регіональної антибіотикотерапії при апендикулярних інфільтратах у дітей.

Матеріали та методи дослідження

Протягом останніх 10 років у клініці хірургії, ортопедії та травматології дитячого віку ОДМУ перебувало 7063 дітей

перитоніт, у 462 (6,56 %) — обмежений перитоніт.

У 88 (1,2 %) дітей віком 7–14 років діагностовано апендикулярний інфільтрат: із них хлопчиків було 35, дівчаток — 53.

Для визначення локалізації, розмірів та динаміки інфільтрату проводили ректальне ультразвукове дослідження, визначали ендоректальну температуру при госпіталізації хворих, на 5–6-ту і на 10–12-ту добу від початку регіональної антибіотикотерапії. У такі ж терміни здійснювали шкірну діодну термографію за програмою «Термолік»», що допомагало провести порівняльний аналіз показників шкірної температури над інфільтратом і за його межами, простежити за його змінами й визначити температурний градієнт.

Лабораторні тести містили гемограму, підрахунок лейкоцитарного індексу інтоксикації, індекс зрушення.

У 30 хворих з апендикулярним інфільтратом (контрольна група) лікування здійснювали традиційно: загальна антибактеріальна та симптоматична терапія, локальна гіпотермія, згодом — УВЧ. Референтною групою були 58 пацієнтів, у яких разом із загальною анти-

Сутність методики полягала у такому: після визначення локалізації й виду інфільтрату під місцевою анестезією 0,25 % Sol. Novocaini по крилу клубової кістки заочеревинно у клубову ямку пункційно вводили мікроіригатор, який фіксували до шкіри. Кожного дня кризь нього одноразово вводили дозову дозу антибіотика (канаміцин, цефазолін) з наступним впливом полем постійного струму. Площа електро-дів відповідала протяжності ураженої ділянки (гідрофільні прокладки змочувались ізотонічним розчином). Один електрод розміщували у поперековій ділянці і з'єднували з позитивним полюсом, другий — у проєкції інфільтрату на передній черевній стінці й з'єднували з негативним полюсом. Частота струму коливалась від 0,02 до 0,05 мА/см², тривалість процедури — 15–20 хв. Курс лікування становив 10–12 процедур.

Цифрові дані клінічних спостережень і лабораторних досліджень статистично оброблялися за законом нормального розподілу помилок.

Результати дослідження та їх обговорення

Ефективність проведених лікувальних засобів оцінювали за динамікою змін інфільтрату, враховуючи самопочуття пацієнтів, термін купірування больового синдрому, загальну температурну реакцію, зміни розмірів і структури інфільтрату за даними ультразвукового дослідження, показники термографії, лабораторних досліджень термін пере-

методики сприятливо впливало на перебіг захворювання (таблиця): загальна температура нормалізувалась на 4–5 діб раніше, больовий синдром купірувався на 2–3 доби раніше, ніж у пацієнтів контрольної групи; явища кишкової непрохідності спостерігалися лише у 2 пацієнтів референтної групи, тимчасом як у контрольній — у 6.

Порівняння даних термографії за програмою «Термолікар» виявило зменшення температурного градієнта до 0 на 8–10-ту добу лікування за нашою методикою. Дані ультразвукового дослідження в динаміці свідчили про зменшення розмірів інфільтрату на 3–4 доби раніше, ніж у пацієнтів контрольної групи, у 3 з яких з'явилися посилення неоднорідності структури, внутрішньоінфільтратний рідинний компонент, випіт у черевній порожнині, що свідчило про абсцедування інфільтрату.

Ендоректальна температура у хворих референтної групи не перевищувала 37,5–38,0 °С, а у пацієнтів контрольної групи з абсцедуванням інфільтрату була більше 38,0 °С. При застосуванні розробленої методики на 8–10-ту добу кількість лейкоцитів була на 1,5–2·10⁹/л нижче, ШОЕ — на 2–3 мм/г менше, лейкоцитарний індекс інтоксикації нормалізувався, індекс зрушення був удвічі нижчим порівняно з такими показниками у хворих контрольної групи.

Абсцедування інфільтратів при застосуванні регіональної антибіотикотерапії не спостерігалось, тимчасом як у контрольній групі у 3 хворих виникло нагноєння, проведено розтин і дренивання апендикулярного абсцесу (у 1 — заочередно, у 1 — трансректально, у 1 — шляхом лапаротомії). Середній ліжко-день при застосуванні розробленої мето-

Порівняльний аналіз показників перебігу й лікування дітей з апендикулярним інфільтратом

Таблиця

Показники	Референтна група, n=58	Контрольна група, n=30
Самостійна перистальтика (доба відновлення)	1,58±0,09	3,08±0,33
Больовий синдром (доба купірування)	3,37±0,09	5,92±0,42
Загальна температура тіла, °С, 10-та доба	36,9±0,95	37,5±0,76
Ендоректальна температура, °С, 10-та доба	37,5±0,33	37,8±0,90
Температурний градієнт за програмою «Термолікар», °С, 10-та доба	0,21±0,07	2,21±0,76
Лейкоцити, 10 ⁹ /л, 10-та доба	8,76±0,71	10,7±0,44
ШОЕ, мм/г, 10-та доба	9,06±1,65	14,43±2,31
ЛІІ, 10-та доба	0,93±1,13	1,01±1,74
ІЗ, 10-та доба	0,06±0,24	0,15±0,85
Абсцедування, кількість	0	3
Ліжко-день	11,03±0,34	17,83±1,75

Примітка. ШОЕ — швидкість осідання еритроцитів; ЛІІ — лейкоцитарний індекс інтоксикації; ІЗ — індекс зрушення; P<0,05.

Аналіз отриманих результатів підтвердив ефективність застосування розробленої методики регіональної антибіотикотерапії з подальшим впливом полем постійного струму, що дозволило поліпшити результати лікування вказаної категорії хворих дітей і знизити кількість абсцедуваних інфільтратів у 6 разів.

Висновки

1. Ультразвукове дослідження, шкірна діодна й ендоректальна термографія можуть бути застосовані для оцінки перебігу апендикулярного інфільтрату у дітей.

2. Застосування регіональної антибіотикотерапії разом із впливом полем постійного струму у комплексному лікуванні дітей з апендикулярними інфільтратами дозволяє уникнути абсцедування, зменшити терміни перебування хворих у стаціонарі.

2. Дифференцірованное лечение дооперационных осложнений острого аппендицита у детей / И. Н. Константинова, М. Н. Иванова, А. К. Коновалов, О. А. Беляева // Дет. хирургия. — 1998. — № 1. — С. 21–23.

3. Ультразвуковая диагностика острого аппендицита / Ю. А. Нестеренко, А. А. Гринберг, С. Г. Шаповальянц и др. // Хирургия. — 1994. — № 7. — С. 26–29.

4. Хирургическое лечение апендикулярных инфильтратов и периаппендикулярных абсцессов / В. С. Земсков, А. В. Процюк, Е. Б. Колесников, Т. М. Хомив // Клини. хирургия. — 1985. — № 4. — С. 5–9.

5. Adams D., Fine C., Brooks D. C. // Amer. J. Surg. — 1988. — Vol. 155, N 1. — P. 93–98.

6. Огоновский В. К. К лечению апендикулярного инфильтрата // Клини. хирургия. — 1985. — № 4. — С. 29–31.

7. Wei-Ming Kang, Chen-Hsen, Yi-Hong Chan // Surgery. — 1989. — Vol. 105, N 2. — P. 154–159.

8. Николаева Н. Г. Аутопластика подготовленной спонгиозой с костным мозгом в комплексном лечении хронического остеомиелита у детей: Автореф. дис. ... канд. мед. наук. — К., 1983. — 26 с.

9. Прокопова Л. В., Лосев А. А.